

заохочують їх до роботи в протитуберкульозних закладах. Враховуючи специфіку спеціальності, з метою підвищення мотивації молодих лікарів оволодівати фахом лікаря-фтизіатра, слід значно розширити коло заохочувальних заходів для вказаної категорії спеціалістів, а також сприяти, у подальшому, безкоштовному навчанню на циклах тематичного удосконалення та передатестаційних циклах для забезпечення принципу безперервної освіти.

ПЕРСПЕКТИВИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ПЕДІАТРІВ

Т.В. Сорокман, С.В. Сокольник, М.Г. Гінгуляк, Н.І. Підвісоцька

Кафедра педіатрії та медичної генетики

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Впродовж останніх років формується клінічна медицина нової ідеології та напрямку розвитку. Медичний світ всюди використовує мову і принципи доказової медицини (evidence based medicine). У повсякденну клінічну практику впроваджуються нові технології, які потребують для їх ефективного використання визначеного рівня знань. Лікар у своїй діяльності використовує не тільки медичні знання, але і поняття з галузі економіки, юриспруденції, страхової справи тощо. Отже, певного базового рівня знань, які набув спеціаліст під час навчання в медичному вузі, не достатньо в подальшій професійній діяльності. Необхідна безперервна післядипломна освіта.

Особливостями сучасної безперервної освіти є вільний вибір способу освіти (курси тематичного удосконалення, конференції, вебінари, дистанційне навчання), можливість вибору тем удосконалення теоретичних знань та практичних умінь, а також часу та місця проведення таких курсів, скорочення часу відриву від практики (інтенсифікація навчання, залучення суботи та неділі як робочих днів), використання сучасних способів активного навчання (діалогові заняття з можливістю індивідуальної оцінки знань при демонстрації хворих, вебінари), забезпечення безперервного контролю післядипломної освіти (набір визначеної кількості кредитів/балів), використання сучасних інформаційних технологій (доступ до мережі Internet, адже статті, журнали, монографії можна замовити через цю систему).

Перспективним у системі післядипломної освіти на кафедрі педіатрії та медичної генетики ми вважаємо наступне:

1. Ширше застосування можливостей системи Internet, зокрема вибір курсу, попередній запис на нього, оплата, пре- і пост лайн тестування на сайті кафедри.
2. Зменшення об'єму паперових документів (основна частина документів має оформлятися у електронному вигляді).
3. Здешевлення вартості навчання за рахунок залучення спонсорів (фармацевтичні фірми).
4. Створення інтернет-ресурсу (наповнення середовища MOODLE).
5. Переформатування циклів/курсів у напрямку скорочення їх тривалості, інтенсифікація навчання, урізноманітнення форми та змісту.
6. Приєднання до Європейських програм або кооперація з іншими країнами.
7. Забезпечення вивчення або удосконалення іноземних мов (англійської, німецької тощо).
8. Синтез науки і практики – створення університетської клініки.

Таким чином, зміни в системі післядипломної освіти необхідні, їхні спрямування – очевидні, а виконання, можливо, потребує деяких змін відношення до справи.

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЦИКЛІВ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ПЕДІАТРІВ

Т.В. Сорокман, С.В. Сокольник, Л.В. Швигар, М.О. Ризничук

Кафедра педіатрії та медичної генетики

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Якість надання медичної допомоги – це те, до чого прагнуть пацієнти і лікарі. Від чого вона залежить? Важливих компонентів чимало. Насамперед, це особистість лікаря або студента, особливості їх характеру, можливості засвоєння і критичного осмислення знань та досвіду, якість навчання на дота післядипломному етапах, умови, в яких лікар/студент живе та працює. Оскільки знання змінюються постійно, удосконалюються та розширяються, як внаслідок збільшення кількості досліджень, зокрема на основі положень доказової медицини, так і підвищення ролі сучасних технологій у різних аспектах діяльності медичного працівника, велике значення в якості надання медичної допомоги належить безперервній медичній освіті.

Практика системи післядипломної освіти до недавна, в основному, базувалася тільки на проходжені лікарем передатестаційних циклів (ПАЦ) один раз на 5 років. Недоліком цієї системи було і є те, що 4-тижневе перебування на ПАЦі не завжди сприяли сприймалося, насамперед, пацієнтами, а також адміністрацією, самим лікарем та його сім'єю. Окрім того, проходження циклів тематичного удосконалення до недавнього часу жорстко не регламентувалося. Зараз внесені зміни до

положення про післядипломну освіту, відповідно до якого лікар має досить широкий вибір методів, форм та можливостей для постійної роботи над підвищенням рівня своїх знань та вмінь. Зокрема, на кафедрі педіатрії та медичної генетики Буковинського державного медичного університету, для лікарів-педіатрів проводиться 6 циклів тематичного удосконалення: «Актуальні питання клінічної генетики», «Захворювання дітей раннього віку», «Актуальні питання дитячої гастроenterології», «Актуальні питання дитячої ендокринології», «Актуальні питання дитячої кардіології», «Гострі респіраторні захворювання у дітей». Вони включають лекції, семінарські та практичні заняття, а також контрольне тестування на початку та при завершенні циклу тематичного удосконалення. Графік проведення циклів тематичного удосконалення висвітлений на сайті кафедри за рік до проведення навчання. Лікарі-педіатри мають змогу ознайомитися з ним, провести попередній запис та висловити свої побажання щодо їх структури та змісту. Ці побажання вивчаються співробітниками кафедри, узагальнюються та враховуються при складанні графіку проведення та змісту. Зокрема, практичними лікарями висловлюється побажання проведення їх більш короткими (не 10-денними, а 5-денними) з включенням суботи та неділі. Перспективним у проведенні таких тематичних циклів удосконалення є проведення сесій запитань та відповідей, коли практикуючі лікарі-педіатри, сімейні лікарі задають питання, на які вони не знали відповіді у своїй практичній діяльності. Це дає змогу викладачу вияснити, на які саме теми та проблеми практичної педіатрії необхідно звернути увагу в майбутньому та надати відповідь практикуючим лікарям.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ПИТАНЬ ЛІКУВАННЯ ЛІКАРЯМ-СЛУХАЧАМ НА ФАКУЛЬТЕТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

В.К. Тащук, Н.А. Турубарова-Леунова, С.І. Гречко

Кафедра внутрішньої медицини, фізичної реабілітації та спортивної медицини

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Активне втілення нових технологій лікування і глибокий аналіз ефективності та безпечності лікарських втручань в організм хворого є важливими характеристиками сучасної медицини та фармації. Удосконалення процесу викладання питань лікування лікарям-слухачам на факультеті післядипломної освіти ґрунтуються на методіці проведення лекцій, практичних занять, безпосередньої роботи з хворим. Слід зазначити, що жоден практичний лікар не володіє достатнім досвідом, що дозволяє вільно орієнтуватися у всьому різноманітті клінічних ситуацій. Можна покладатися на думки експертів, авторитетне керівництво і довідники, проте це не завжди надійно внаслідок так-званого ефекту запізнювання впровадження в практику нових методів через значний час після отримання доказів їх ефективності.

Основною метою викладання питань лікування в кардіології є акцентування практичного застосування принципів доказової медицини, які дозволяють розробляти найбільш ефективні, безпечні і економічні сучасні терапевтичні стратегії, які можуть бути реалізовані на державному, регіональному та індивідуальному рівнях, сприяючи вибору оптимального варіанту в кожному конкретному клінічному випадку.

Доказова медицина припускає об'єднання індивідуального клінічного досвіду лікаря з якнайкращими доступними незалежними клінічними доказами із систематизованих досліджень.

Основним методом навчання лікарів-слухачів є обговорення практичних рекомендацій та протоколів надання невідкладних заходів. На клінічній базі обласного кардіологічного диспансеру під керівництвом викладача проводяться клінічні розбори хворих у відділеннях гострої коронарної недостатності, кардіореанімації, ішемічної хвороби серця, гіпертонічної хвороби, реабілітації з вивченням методологічних підходів до призначення лікарських засобів з урахуванням міри достовірності. Детальна клінічна характеристика хворих на практичних заняттях супроводжується демонстрацією та розбором результатів сучасних додаткових досліджень, принципів фармакологічної корекції, особливостей призначення оригінальних та генеричних лікарських засобів. Контроль за напрацьованим матеріалом включає перевірку знань, які передбачені методичними розробками з відповідних тем та здійснюються під час проведення комп'ютерного тестування та підсумкової співбесіди з лікарями-слухачами.

Таким чином, методологія викладання лікарям на факультеті післядипломної освіти, яка базується на принципах доказової медицини, дозволить покращити рівень підготовки лікарів, що, в свою чергу, дасть можливість удосконалити призначення раціонального лікування та сприятиме попередженню ускладнень при медичному застосуванні лікарських засобів.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОСИЛЕННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ГАЛУЗІ БОРОТЬБИ З ТУБЕРКУЛЬЗОМ ТА КО-ІНФЕКЦІЄЮ — ВІЛ/ТУБЕРКУЛЬЗО

Л.Д. Тодоріко

Кафедра фтизіатрії та пульмонології

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

В Україні продовжує зберігатися стан епідемії туберкульзу (ТБ), актуальною є проблема хіміорезистентного туберкульзу, яка ускладнюється коморбідністю з ВІЛ-інфекцією та СНІДом,